

STIPAN ŠARAC

Izaslanik u Domu Naroda

Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 15.10.2021. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

PARLAMENT FEDERACIJE

BOSNE I HERCEGOVINE

DOM NARODA

Prilježeno: 19-10-2021			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02-	02-	2016/21	

n./r. gđin Tomislav Martinović, predsjedatelj

n./r. Izmir Hadžić, sekretar

PREDMET: Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata („Službene novine FBiH“ br. 44/02 i 57/09)- skraćeni postupak, dostavlja se.-

Na temelju člana 172. , a u vezi sa člankom 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/03, 21/09 i 24/20) dostavljam Vam, radi razmatranja i usvajanja po skraćenom postupku **Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata**. Kao temeljni razlog za donošenje ovog zakona po skraćenom postupku ističem kako se u konkretnom slučaju ne radi o složenom i obimnom zakonu, te da su u tom smislu ispunjeni uvjeti gore navedenih članaka Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Naime, smatram kako za ovu izmjenu postoji interes svih građana Federacije Bosne i Hercegovine, posebno onih dijelova u čijim općinama su hidroakumulacioni energetske objekti. Dosadašnjim zakonima propisana su izdvajanja općinama koja su *isključivo vezana za količinu proizvedene električne energije ili iskorištene vode, dok najvažniji faktor, potopljeno zemljište, uopće se ne vrednuje*. Izostanak vrednovanja potopljene površine posebno pogađa grad Livno i općinu Tomislavgrad, na čijem području su izgrađeni objekti hidroenergetskog sistema Orlovac. U ovom slučaju su izgradnjama brana i nasipa ogromne obradive površine Livanjskog polja i Buškog blata pretvorene u hidroakumulacije Buško jezero i kompenzacijski bazen Lipa. Voda iz ovih akumulacija se koristi za proizvodnju električne energije na HE Orlovac u Republici Hrvatskoj. Posebnost HE Orlovac, u odnosu na ostale hidroelektrane u Federaciji BiH, je mala proizvodnja električne energije u odnosu na hidroakumulacijom zauzetu površinu. Smatram kako je postojeća nadoknada za iskorištavanje Buškog jezera koju plaća HEP Republike Hrvatske nedovoljna i zanemariva u odnosu na 5600 hektara potopljene površine obradivog polja, te bi se vrednovanjem potopljene površine, bar

donekle kompenzirala nemogućnost korištenja istoga u poljoprivredne i druge svrhe. Usvajanjem ove izmjene Zakona prvenstveno bi se omogućilo plaćanje pravednije nadoknade prema gradu Livnu i općini Tomislavgrad od strane Hrvatske elektroprivrede kao vlasnika ovih objekata a ujedno svim jedinicama lokalne samouprave (gradovima i općinama) u Federaciji BiH na čijim prostorima su izgrađeni hidroakumulacioni objekti osigurava se minimalan iznos nadoknade.

Izaslanik u Domu naroda

Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Stipan Šarac

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Budući da nije u pitanju složen i obiman zakon, predlažem da se ovaj Zakon donese po skraćenom postupku.

PRIJEDLOG

ZAKON

**O DOPUNI ZAKONA O IZDVAJANJU I USMJERAVANJU DIJELA PRIHODA
PODUZEĆA**

OSTVARENOM KORIŠTENJEM HIDROAKUMULACIONIH OBJEKATA

ZAKON

O DOPUNI ZAKONA O IZDVAJANJU I USMJERAVANJU DIJELA PRIHODA PODUZEĆA OSTVARENOG KORIŠTENJEM HIDROAKUMULACIONIH OBJEKATA

Članak 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata („Sl. novine Federacije BiH“, br.44/02) i Zakonu o izmjeni Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata („Sl. novine Federacije BiH“, br.52/09) u članku 3. dodaju se novi stavak (3) i stavak (4) koji glase:

Godišnji iznos naknade stavka (1) ovog članka, ne može biti manji od 1500 KM po 1 hektaru (ha) hidroakumulacijom potopljene površine. Ako je godišnjim obračunom iz stavka (1) iznos naknade manji od 1500 KM po 1 hektaru hidroakumulacijom potopljene površine, obračun se vrši prema ovom iznosu.

Obračun naknade prema prethodnom stavku vrši se najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

**PREDSJEDATELJ
ZASTUPNIČKOG DOMA**

PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Mirsad Zaimović

**PREDSJEDATELJ
DOMA NARODA**

PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Tomislav Martinović

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III. 1.tačka d) i i) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine donošenje propisa korištenje zemljišta na federalnom nivou, utvrđivanje ekonomske politike, utvrđivanje energetske politike, a Parlament Bosne i Hercegovine, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje Zakona.

Zakoni stupaju na snagu kako je njima utvrđeno, ali ne prije objave u Službenim novinama Federacije BiH.

Zakon bi trebalo donijeti u skraćenom postupku, na osnovu članka 172. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 69/07 i 2/08) i člana 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/03 i 21/09), jer se ne radi o obimnom i složenom zakonu.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom je regulirano izdvajanje i usmjeravanje dijela prihoda, ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata izgrađenih na potopljenim područjima. Izdvajanja općinama su isključivo vezana za količinu proizvedene električne energije ili iskorištene vode, a najvažniji faktor, potopljeno zemljište, se uopće ne vrednuje. Ovom izmjenom Zakona određeno je vrednovanje potopljene površine što je i smisao ovog zakona.

Analizom prosječne godišnje proizvodnje električne energije, plaćene nadoknade u odnosu na hidroakumulacijom potopljenu površinu vidljiva je ogromna razlika pojedinih hidroelektrana u Federaciji BiH.

Za korištenje potopljene površine hidroakumulacije Buško jezero najmanji prosječni godišnji iznos od 623 KM/ha izdvaja HEP, vlasnik HE Orlovac, a najveći iznos od 19.776 KM/ha izdvaja Elektroprivreda BiH za akumulaciju HE Grabovica.

Gradovima i općinama problem predstavlja ogromna oscilacija u ostvarenim godišnjim prihodima po ovoj osnovi jer isključivo zavisi od proizvodnje energije.

Proizvodnja HE Orlovac u 1980. godini iznosila je 814 GWh, 2003. godine 268 GWh, 2011. godine 420 GWh, a 2012. godine zbog remonta postrojenja i loše hidrološke godine samo 127 GWh.

HE Rama je 2010. godine proizvela 883 GWh a 2012. godine 370 GWh.

Zbog remonta postrojenja, kvara, nepovoljnih hidroloških uslova i drugih razloga velika su godišnja odstupanja proizvodnje električne energije a samim time i izdvojenih nadoknada.

Kod složenih hidroenergetskih sistema (Cetine i Neretve) mnoštvo faktora uvjetuje korištenje vode iz akumulacija. Kod nekih hidroelektrana, sa aspekta proizvodnje električne energije, nije optimalna iskoristivost vode iz akumulacija zbog potrebe planiranja rada nizvodnih hidroelektrana i korištenja voda za druge potrebe.

Usljed kvara ili remonta postrojenja, tokom godine, postoji mogućnost vrlo male ili nikakve proizvodnje.

Općine uglavnom ne mogu utjecati na režim i način rada hidroelektrana i korištenja voda iz hidroakumulacija.

Općine Livno i Tomislavgrad su 2010. godine, za korištenje hidroakumulacije Buško jezero, na ime nadoknade od HEP-a dobili ukupno 5.500.000 KM a 2012. nadoknada za obje općine je iznosila 1.600.000 KM.

Bez obzira na količinu proizvedene električne energije hidroakumulacijom je zauzeta površina i potrebno je odrediti minimalni iznos nadoknade koju treba dobiti lokalna zajednica.

Zbog zauzete i potopljene površine zemljišta, ovom izmjenom Zakona bio bi zagarantiran minimalni iznos nadoknade od 1.500 KM po jednom hektaru (ha) hidroakumulacijom potopljene površine bez obzira koliko će se proizvesti električne energije ili potrošiti vode.

Na ovaj način bi općine i gradovi dobili minimalni zagarantirani iznos što bi bio preduvjet realnog planiranja finansijskih prihoda.

Na prvobitni Prijedlog Zakona o dopunama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata Federacije Bosne i Hercegovine ovlašteni predlagači u Zastupničkom domu su podnijeli **amandman** koji je i usvojen i samim time postao sastavni dio Prijedloga Zakona, a koji glasi:

U članku 1. Prijedloga Zakona o dopunama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata Federacije Bosne i Hercegovine, na kraju rečenice, nakon interpunkcijskog znaka, dodaje se sljedeći tekst:

„Ako je godišnjim obračunom iz stavka (1) iznos naknade manji od 1500 KM po 1 hektaru hidroakumulacijom potopljene površine, obračun se vrši prema ovom iznosu“.

S predloženim amandmanom članak 1. stavak 3. Prijedloga dopuna Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijelova prihoda ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata glasil bi će:

Godišnji iznos naknade stavka (1) ovog članka, ne može biti manji od 1500 KM po 1 hektaru (ha) hidroakumulacijom potopljene površine. Ako je godišnjim obračunom iz stavka (1) iznos naknade manji od 1500 KM po 1 hektaru hidroakumulacijom potopljene površine, obračun se vrši prema ovom iznosu.

Dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

„Obračun naknade prema prethodnom stavku vrši se najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.“

Cijeneci opravdanim komentare kako predložena odredba nije bila dovoljno jasno precizirana u smislu njenog cilja koji se želi postići, iz razloga dodatnog preciziranja radi jednake primjene u praksi i jednakog tumačenja, cijenimo potrebnim istu precizirati na predloženi način. Naime, svjedoci smo da je u dosadašnjoj primjeni predmetnog propisa u praksi došlo do različitih tumačenja pojedinih odredbi što je stvorilo određeni vid pravne nesigurnosti posebno na strani obveznika plaćanja predmetne naknade. Da bi tumačenje predložene dopune bilo unitarno za sve strane, predlaže se dopuna prijedloga kojim se na jasan i nedvosmislen način definira plaćanje naknade u utvrđenom minimalnom iznosu.

Predloženim stavkom (4) se precizira rok u kojem su obveznici naknade dužni izvršiti obračun iste u cilju utvrđivanja visine naknade u smislu predložene dopune Zakona, odnosno da li je obračunata godišnja naknada veća ili manja od naknade iz stavka 3. ovog članka.

Prilog 1

**POVRŠINE HIDROAKUMULACIJA, PROSJEČNA GODIŠNJA PROIZVODNJA HIDROELEKTRANA
I ODNOSI POVRŠINE I NADOKNADE ZA KORIŠTENJE**

HIDRO - ELEKTRANA	POVRŠINA HIDRO - AKUMULACIJE	PROSJEČNA GODIŠNJA PROIZVODNJA	PROSJEČNA GODIŠNJA PROIZVODNJA PREMA POTOPLJENOJ POVRŠINI	PROSJEČNA GODIŠNJA NADOKNADA	PROSJEČNA GODIŠNJA NADOKNADA PREMA POTOPLJENOJ POVRŠINI
	(ha)	(KWh)	(KWh/ha)	KM	(KM /ha)
HE Jablanica	1.440	680.000.000	472.200	6.800.000	4.722
HE Rama	1.550	650.000.000	419.400	6.500.000	4.194
HE Grabovica	134	265.000.000	1.977.600	2.650.000	19.776
HE Salakovac	314	371.000.000	1.182.000	3.710.000	11.820
HE Mostar	191	310.000.000	1.623.040	3.100.000	16.230
HE Čapljina	1.070	620.000.000	579.445	6.200.000	5.794
HE Orlovac	5.670	353.000.000	62.257	3.530.000	623

Prilog 2

POVRŠINE HIDROAKUMULACIJA, NADOKNADA ZA KORIŠTENJE HIDROAKUMULACIJSKIH OBJEKATA I MINIMALNI IZNOS NADOKNADE PREMA OVOJ IZMJENI ZAKONA

HIDRO - ELEKTRANA	POVRŠINA HIDRO- AKUMULACIJE	PROSJEČNI GODIŠNJI IZNOS NADOKNADE	MINIMALNI GODIŠNJI IZNOS NADOKNADE (prema ovom prijedlogu 1500 KM/ha)
	ha	KM	KM
HE Jablanica	1.440	6.800.000	2.160.000
HE Rama	1.550	6.500.000	2.325.000
HE Grabovica	134	2.650.000	210.000
HE Salakovac	314	3.710.000	471.000
HE Mostar	191	3.100.000	286.500
HE Čapljina	1.070	6.200.000	1.605.000
HE Orlovac	5.670	3.530.000	8.505.000

Izvori podataka za proizvodnju i površine:

- <https://www.hep.hr/proizvodnja/hidroelektre>
- <https://www.epbih.ba/stranica/hidroelektre-na-neretvi>
- <https://www.ephzhh.ba/wp-content/>
- https://bs.wikipedia.org/wiki/Jablani%C4%8Dko_jezero
- [https://hr.wikipedia.org/wiki/Grabovica_\(jezero\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Grabovica_(jezero))
- https://hr.wikipedia.org/wiki/Salakova%C4%8Dko_jezero
- https://hr.wikipedia.org/wiki/Ramsko_jezero